



‘યોગીગીતા’ ગ્રંથના પારાયણની આજે વિધિવત્ શરૂઆત કરી. ઈષ્ટદેવ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ અને એમણે આપેલી ગુરુ પરંપરાનાં આપણાં સર્વ સ્વરૂપોની સ્મૃતિ સહિત ગ્રંથમાહાત્મ્યથી પારાયણ શરૂ કરીએ છીએ. કોઈ પણ ધર્મગ્રંથને ભૂલથી પણ પગ અડી જાય તો આપણે પ્રાયશ્ચિત્તપૂર્વક ગ્રંથને પગે લાગીને આંખ-માથા ઉપર સ્પર્શ કરીએ છીએ. એનો ભાવ એમ છે કે, આ ભગવદ્ વાણી છે, ભગવાનની વાણી છે, પુસ્તક સ્વરૂપે પ્રાપ્ત થઈ છે-તે ભગવાનનું સ્વરૂપ છે. આવા જ ભાવથી એને મસ્તક ઉપર મૂકીને આપણે સર્વપ્રથમ પોથીની યાત્રા કરીએ છીએ. પોથીની યાત્રાની સાથે સાથે આપણે આ કથાપ્રવાહની યાત્રામાં પણ જોડાઈએ છીએ. શ્રી ઠાકોરજી સમક્ષ પૂજન, સ્થાપન કરીને મંગલાચરણથી શરૂઆત કરીએ છીએ.

‘યોગીગીતા’ ગ્રંથનું માહાત્મ્ય એ છે કે, યોગીજી મહારાજે સ્વહસ્તે એક ભક્ત ઉપર રાજ થઈને આશીર્વાદ સ્વરૂપે પત્રપ્રસાદી લખીને આપી એની અદ્ભુત સ્મૃતિ છે. બાપાએ બીમારી ગ્રહણ કરેલી. શાસ્ત્રીજી મહારાજની આજ્ઞાથી એક સેવક યોગીજી મહારાજની સેવામાં રહ્યા અને સાથે સાથે યોગીબાપા સાથે ઘણી જ્ઞાનગોષ્ઠિ પણ થઈ. કારણ કે, યોગીજી મહારાજ તો જીવતું જાગતું ‘ભાગવત’ હતા. જેમના શ્રીમુખેથી સતત ભગવાનના મહિમાની વાતો વહે છે તેને જીવતું જાગતું ‘ભાગવત’ કહેવાય. ‘ભાગવત’ એક શાસ્ત્ર-પુસ્તક પણ છે.

બીમારી પછી યોગીબાપા પાછા મંદિરના, વિચરણના કાર્યક્રમોમાં જોડાયા એટલે સેવકની સેવાનો સમય પૂરો થયો. ત્યારે સેવકે

યોગીબાપાને પ્રાર્થના કરીને કહ્યું કે, ‘બાપા, આપે વાતો તો બહુ કરી, પણ મને કંઈ યાદ રહે નહીં. એમ કરો કે, મને કંઈક લખીને આપો એટલે મને આપની વાતોની, આપની સેવાની સ્મૃતિ રહે.’ અને એના પરિણામે બ્રહ્મસ્વરૂપ યોગીજી મહારાજે ૧૯૪૧ના વર્ષમાં ૨૮મી માર્ચે પત્ર લખીને આપ્યો. એ પત્ર ફરતા ફરતા મહાનગરી મુંબઈમાં આવ્યો. એક ભક્તે યોગીબાપાના હસ્તાક્ષર હોવાના કારણે પ્રસાદીની વસ્તુ તરીકે એને પૂજામાં સાચવીરાખ્યો.

આપણે પુસ્તકોની પૂજા કરીએ છીએ. ‘શિક્ષાપત્રી’માં પણ લખ્યું છે કે, રોજ વાંચવી. વાંચતાં ના આવડે તો બીજા પાસે વંચાવીને સાંભળવી. અને એનાથી આગળ, કંઈ ના થાય તો એ પુસ્તકની પૂજા કરવી, એને પ્રણામ કરવા. કારણ કે, એ શ્રીજીની વાણી છે, એટલે શ્રીજીનું સ્વરૂપ સમજીને એની પૂજા કરવી. ગ્રંથનું જ્યારે ચયન થાય, વાંચન થાય, એની ઉપર મનન થાય, ચિંતન થાય અને એમાંથી એકાદ સત્ય જીવન-આચરણમાં આવે ત્યારે એ ગ્રંથનો સાચો મહિમા સમજ્યા કહેવાઈએ. અને એ મહિમા સમજાય એટલે એનો આનંદ પણ અનોખો આવે.

એ સમય છે જ્યારે એકાવન યુવાન યોગેશ્વરો-શિક્ષિત યુવાનોને દીક્ષિત કરીને દાદર મંદિરે એમનો નિવાસ નક્કી કરવામાં આવ્યો. એ સંતો પરમ પૂજ્ય પ્રગટ બ્રહ્મસ્વરૂપ મહંત સ્વામી મહારાજની આગેવાની હેઠળ ત્યાં રહેતા હતા. સદ્નસીબે એ પ્રસાદીપત્ર એ ભક્તરાજે આ સંતોને બતાવ્યો. એટલે એ પત્ર સંતોના, મહંતસ્વામીના હાથમાં

આવ્યો. સંતોએ યોગીબાપાના હસ્તાક્ષરમાં લખેલો આ પત્ર જોઈ એને માથે ચઢાવ્યો. એમને એમ થયું કે, 'અહોહો એક ભક્તને નિમિત્ત બનાવીને યોગીજી મહારાજે સમગ્ર ગુણાતીત સમાજ માટે જીવન-આચરણની બહુસુંદર વાત આમાં લખી છે !'

જેમ 'શિક્ષાપત્રી' બહુ નાની સરખી પુસ્તિકા છે, એવી આ 'યોગી ગીતા' પણ એક બહુ નાની પુસ્તિકા છે. અમારા સમયકાળમાં પરમ પૂજ્ય પપ્પાજીએ લખીને એક એવી નાની પુસ્તિકા બહાર પાડી, જેને આપણે 'સંજીવની મંત્ર'ના નામથી ઓળખીએ છીએ. સમયે સમયે પ્રગટ સત્પુરુષો શાસ્ત્રના સહેલાં ઍપ્લિકેશન આપણને સમજાવવા માટે એ જ સનાતન જ્ઞાનને સરળ શબ્દોમાં મૂકે છે કે જેથી જે ભક્તોએ દેવભાષા સંસ્કૃતનો અભ્યાસ ના કર્યો હોય, કર્યો હોય પણ જેને રોજ શાસ્ત્ર અભ્યાસ-સ્વાધ્યાય ના થતો હોય એવા ઉતાવળા વ્યવસાયી જીવનમાં નવનીતરૂપે ટૂંકમાં કશુંક જો ભક્તોના હાથમાં આવે તો એટલું તો જીવન આચરણમાં લાવી શકાય ! એવી અતિશય કરુણાને પરિણામે સમયે સમયે આવી નાની નાની પુસ્તિકાઓ પ્રસિદ્ધ થતી રહે છે.

એ પુસ્તિકા સૌથી પહેલી દાદર મંદિરેથી પ્રકાશિત થઈ અને એનું નામ આપવામાં આવ્યું 'સુનૃત'. આ સંસ્કૃત શબ્દ છે. ત્યારે દાદર મંદિરમાં રહેતા યુવાન શિક્ષિત સંતો સંસ્કૃતનો અભ્યાસ કરતા હતા અને સંગીતની સાધના કરતા હતા એટલે વિદ્વાન સંતોએ એ હસ્તલિખિત પત્રનું બહુસુંદર શીર્ષક શોધી કાઢ્યું અને એનું નામ આપ્યું 'સુનૃત.' અને પછી મારા-તમારા જેવા ભક્તો સમજી શકે એટલે એનું સરળ ગુજરાતી ભાષાંતર પણ આપ્યું કે, સત્યરૂપ પરમાત્મા સાથે જોડાયેલા ગુરુ હંમેશાં સત્ય, પ્રિય અને હિતકર વાણી ઉચ્ચારે છે.

ત્રણ પ્રકારની વાણી સ્વામિનારાયણ ભગવાને 'વચનામૃત'માં સમજાવી છે - પરા, પશ્યંતી અને વૈખરી. એમાં આત્માનું કલ્યાણ કરે, આત્માને પરમાત્મા સાથે જોડવા માટે જે શબ્દો માધ્યમ બને એને 'પરાવાણી' કહેવામાં આવે છે. જેને બોલવાનો વિવેક ના હોય તે વાણીને 'વૈખરી' વાણી કહેવામાં આવે છે. અને પશ્યંતી એટલે વ્યવહારના ઉપયોગમાં લેવાતી વાણી; જે દેખાય છે તે કહેવું, જોયેલું બોલવું ને વર્ણવવું. સંતોની વાણી માત્ર જોયેલી હોતી નથી, સંતોની વાણી અનુભવેલી વાણી હોય છે, એટલે એ 'પશ્યંતી'થી પણ ઉપર વધી એને 'પરાવાણી' કહેવામાં આવે છે-પ્રભુની વાણી. પ્રભુએ જે પ્રેરણાસ્વરૂપે મોકલી તેટલું જ વધા-બોલ્યા અને એ પરમ સત્ય ! સાથે

સાથે એ પ્રિય વાણી-સાંભળવી ગમે ! અને એની સાથે સાથે સાંભળનારાનું હિત થાય ! હું તો એનાથી આગળ કહીશ કે, બોલનારાનું પણ હિત થાય અને સાંભળનારાનું પણ હિત થાય ત્યારે એ 'સુનૃત' બને છે-સત્ય, પ્રિય અને હિતકારી બને છે.

સાહેબદાદાની સ્મૃતિ કરીએ. સત્ય, પ્રિય અને હિતકર વાણીની વ્યાખ્યા સમજાવતાં આપણે સમજી શકીએ એવું તેઓ દૃષ્ટાંત આપે છે. આપણી માતાને-મમ્મીને આપણે ગામડાની ભાષામાં 'બા' કહી શકીએ. થોડી સુધરેલી ભાષામાં 'માતા' પણ કહી શકીએ અને મુંબઈની ભાષામાં 'મમ્મી' પણ કહી શકીએ. સત્ય અને હકીકત રૂપ કોઈને કહેવું હોય તો એમ પણ કહેવાય કે, મારા પિતાજીની પત્ની છે. આપણે જ્યારે આપણી મમ્મીને 'મારા પિતાજીની પત્ની' તરીકે ઉદ્બોધન કરીએ ત્યારે આપણને એ સાંભળવું ગમે છે ? નથી ગમતું. એટલે સાંભળનારાને પણ કણપ્રિય હોવું જોઈએ. એમાં વખાણની વાત આવતી નથી, પણ મહિમાની વાત આવે છે. મા છે, જનેતા છે, શક્તિસ્વરૂપા છે. મારો અને એનો સંબંધ મા અને દીકરાનો છે. ભલે મારા પિતાજીનો અને એનો સંબંધ પતિ-પત્નીનો હોય, પણ મારે જ્યારે વાત કરવાની હોય ત્યારે હું મારા સંબંધથી ઉચ્ચાર કરું છું, વાત કરું છું; એટલે એને 'મા' જ કહેવાય, 'બા' જ કહેવાય, 'મમ્મી' જ કહેવાય. પરા, પશ્યંતી અને વૈખરી વાણીનો ભેદ સાહેબદાદાએ આરીતે સમજાવ્યો છે.

૧૯૪૧માં યોગીજી મહારાજે આ ભક્તને પત્ર લખીને આપ્યો. એ પત્ર સંતો પાસે આવ્યો. સંતોએ એને 'સુનૃત' તરીકે છાપ્યો અને સંપ્રદાયમાં એક પ્રથમ પુસ્તિકા ઉપલબ્ધ થઈ, જેમાં યોગીજી મહારાજના ગૂંચપૂંચિયા અક્ષરોનું દર્શન થાય. આમ બહારથી ગૂંચપૂંચિયા લાગે, પણ સ્મૃતિમાં સહેજે રહે, દિવ્યતાથી સભર લાગે. શું લખ્યું છે તે ઘણું બધું ઉકલે નહીં. પણ એની સાથે સાથે એને ગુજરાતીમાં વાંચી શકાય એવી રીતે પણ સંતોએ ગોઠવી અને સૌથી પહેલી એ પુસ્તિકા ૧૯૬૪ની સાલમાં ભક્તસમુદાય માટે પ્રાપ્ત બનાવી.

જેમ દરેક પુસ્તકની પ્રસ્તાવના હોય અને એમાં પ્રથમ પાને સંતોના આશીર્વાદ પણ હોય. એમ, યોગીબાપાને સંતોએ વિનંતી કરી અને આનંદની વાત એ છે કે, આ પુસ્તકની આગળ યોગીબાપાએ પોતે આશીર્વાદ લખી આપ્યા. મોટે ભાગે આવું શક્ય ઓછું બને. યોગીજી મહારાજ તો દાસત્વભક્તિનું સ્વરૂપ ! પણ પોતે વર્ષો પહેલાં લખેલા એ જૂના કાગળિયા ઉપર-હસ્તાક્ષર પર આશીર્વાદ લખી આપ્યા.

યોગીબાપાના હસ્તલિખિત ૫૦૦થી વધારે પત્રોનો સંગ્રહ શાંતિદાદાએ અનુપમ મિશનમાં કરેલો છે. જેને ગુરુનું માહાત્મ્ય હોય એને ગુરુની પત્રપ્રસાદી પણ ગુરુની સ્મૃતિ કરવા માટેનું અને ગુરુએ જે જે લખ્યું હોય તેને વારંવાર વાંચીને વાગોળવાનું શાસ્ત્ર બનાવી શકાય ! એવા મહિમાથી, મહિમામૂર્તિ એવા શાંતિદાદાએ એ પત્રોનો સુંદર સંગ્રહ કર્યો છે. મેં કહ્યું એમ ગૂંચપૂંચિયા યોગીબાપાના અક્ષરોને એક ભક્તરાજ સાધક પાસે બહુ સુંદર મરોડદાર અક્ષરોથી લખાવીને એની ડાયરી પણ તૈયાર કરાવી છે. અ.નિ. સાધુ પૂ. દિનકરરાય પંડ્યા, જેમણે બ્રહ્મસ્વરૂપ યોગીજી મહારાજ પાસે ભાગવતી દીક્ષા લીધેલી, તેઓ બહુ સારી રીતે યોગીબાપાના અક્ષરો ઉકેલી શકતા, વાંચી શકતા. એમને આ સેવા શાંતિદાદાએ આપી અને એના પરિણામ સ્વરૂપે એ પત્રપ્રસાદીને સુંદર અક્ષરોમાં દિનકરભાઈએ લખી આપવાની સેવા પણ કરી. આ બધી અમારા સમયની વાતો છે.

૧૯૬૪માં સંતોએ જ્યારે આ પુસ્તિકા પ્રસિદ્ધ કરી ત્યારે બ્રહ્મસ્વરૂપ યોગીજી મહારાજનો આશીર્વાદ પત્ર એના આમુખ તરીકે છપાયો. ઈતિહાસ આગળ ચાલે છે. હું તે વાંચી સંભળાવું એ પહેલાં ૧૯૬૬, ડિસેમ્બરમાં બ્રહ્મસ્વરૂપ યોગીજી મહારાજ તેમના ગુરુદેવ શાસ્ત્રીજી મહારાજના પ્રાગટ્યસ્થાનમાં પધાર્યા અને ત્યારે શાસ્ત્રીજી મહારાજની મૂર્તિ સમક્ષ બેસીને એમણે જે પ્રાર્થના કરી, જે અત્યારે સંપ્રદાયમાં 'મહેળાવની પ્રાર્થના' તરીકે પ્રસિદ્ધ થઈ. જ્યારે આ 'સુનૃત' પુસ્તિકાનું પુનઃ મુદ્રણ થયું ત્યારે સંતોએ સાથે સાથે યોગીબાપાની એ ગુરુમાહાત્મ્યની વાણી-પોતાના ગુરુના પ્રાગટ્યસ્થાનમાં બેસીને એમણે કરેલી પ્રાર્થના, એ આપણા સૌનાય માટેની પ્રાર્થના બની રહે એવી કૃપા કરીને તેમાં સમાવી. મુદ્રણકળામાં જે રીતે વિકાસ થતો ગયો તેમ તેમ 'મહેળાવની પ્રાર્થના'ને ઉમેરીને, એનાથી વિશેષ આગળ 'યોગીજી મહારાજની જીવનભાવના' અને 'યોગીજી મહારાજના હૃદયની વાતો' એ બંનેને પણ સંકલિત કરીને સંતોએ નાની પુસ્તિકાનું પુનઃ મુદ્રણ કર્યું અને એનું નામ આપવામાં આવ્યું - 'યોગી ગીતા.' જે અત્યારે આપણને સૌને ઉપલબ્ધ છે, પ્રાપ્ત છે. અને એનું આપણે ત્રણ દિવસ પારાયણ કરવાના છીએ. યોગીજી મહારાજની વાણી, યોગીજી મહારાજની મૂર્તિ, યોગીજી મહારાજનો મહિમા ! યોગીજી મહારાજે આપણને સર્વને માત્ર ધાર્મિક નહીં, માત્ર સેવા, પૂજા, અર્ચનાના કર્મકાંડ પૂરતા સીમિત રહેવાને બદલે જીવન-આચરણમાં આવે અને

આધ્યાત્મિક ઉન્નતિ થાય, પ્રગતિ થાય, ઊર્ધ્વગતિ થાય અને આત્માના ભાવને પામીને પરમાત્મારૂપ બની જવાય ત્યાં સુધીની સરળ વાણીનું શિક્ષણ, માર્ગદર્શન અને આશીર્વાદ આપ્યાં છે.

યોગીબાપાએ પોતાના શરીરની લીલા ૧૯૭૧ના વર્ષમાં સંકેલી લીધી. એ પછી ફરીથી જ્યારે આ પુસ્તિકાનું પુનઃ મુદ્રણ થયું ત્યારે બ્રહ્મસ્વરૂપ પ્રમુખ સ્વામી મહારાજે પણ આ પુસ્તિકા ઉપર આશીર્વાદ લખી આપ્યા. એટલે કે, મહારાજની, ગુણાતીતાનંદ સ્વામીની, ભગતજી મહારાજ, જાગા સ્વામી ને શાસ્ત્રીજી મહારાજની મહિમાની વાતો, શ્રી અક્ષરપુરુષોત્તમની સનાતન ઉપાસના, આત્મારૂપે રહીને પરમાત્માની ભક્તિ કરવાની વાતને પ્રમાણભૂત બનાવવા માટે યોગીજી મહારાજના આશીર્વાદ અને પ્રમુખ સ્વામી મહારાજના પણ આશીર્વાદ પ્રાપ્ત થયા. એનો અર્થ એમ થયો કે, સત્ય, પ્રિય અને હિતકર વાણીની પરંપરાએ ગુરુ પરંપરાની સાથે સાથે પણ ચાલી આવે છે.

'યોગી ગીતા' યોગીબાપાએ લખીને આપેલી 'ગીતા.' 'ગીતા' - શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા. ભગવાન શ્રીકૃષ્ણએ યુદ્ધના મેદાનમાં જ્વાનિને પામેલા અર્જુનને ભગવદ્ પ્રાપ્તિ માટે, તેજસ્વી બનાવવા માટે જે વાણીનો પ્રવાહ વહેવડાવ્યો, તે મહાભારતના એક અધ્યાય તરીકે - 'ભગવદ્ ગીતા' તરીકે મુનિ વેદવ્યાસજીએ લખ્યો. એને અલગ પુસ્તક - 'શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા' તરીકે આપણી હિન્દુ પરંપરામાં, આપણી હિન્દુ ક્ષિલોસોડીમાં મૂળભૂત ગ્રંથ તરીકે સ્વીકારવામાં આવ્યો. આખા 'મહાભારત'માં તો ઘણી બધી વાતો છે. વિશેષ તો કૌરવ કુળ અને પાંડવ કુળના ભાતૃકલલની વાતો છે. એમાં છેલ્લે આપણે કહી શકીએ કે, જ્યારે કળિયો થાય, કંકાસ થાય, મનમાં ઉચાટ થાય, ઉદ્વેગ થાય ત્યારે શાંતિ પ્રાપ્ત કરવા માટેની વાણીએ 'ગીતા' છે. 'ગીતા'નો પાઠ પણ થાય અને 'ગીતા'ના પુસ્તકનું પૂજન પણ થાય. એટલે આવી જે જે વાણી, જે જે સમયે ઉચ્ચારાઈ છે એને એ યુગપુરુષની સાથે 'ગીતા' એવું નામ જોડવામાં આવ્યું. સંતોએ પણ સત્ય, પ્રિય અને હિતકર વાણી છે, એ વાણી તો બ્રહ્મસ્વરૂપ યોગીજી મહારાજની વાણી છે એટલે એનું 'સુનૃત'માંથી સુધારો કરીને 'યોગી ગીતા' એવું નામકરણ કર્યું હશે.

યોગીબાપા તારીખ ૭-૨-૧૯૬૪ના દિવસે આ પુસ્તિકા ઉપર આશીર્વાદ વરસાવે છે. ગ્રંથમાહાત્મ્ય એ કથાકારો માટે પારાયણ પ્રવેશના દિવસની વસ્તુ હોય છે, કે જે ગ્રંથ છે એનું માન ! અને તમે

જુઓ, આપણા સંસ્કૃતમાં જે ગ્રંથો, શાસ્ત્રો રચાયાં છે તેનું પહેલું ચેપ્ટર એ ગ્રંથના મહિમાનું હોય છે. આપણા ભક્તિમાર્ગમાં પહેલામાં પહેલી પાયાની જો કોઈ ચીજ હોય તો એ માહાત્મ્ય છે. એનું માહાત્મ્ય ના હોય તો એ ફરફરિયું છે, કાગળિયું છે. પણ જો એનું માહાત્મ્ય હોય તો આપણે એમાં દૃષ્ટિ પડોવીએ, મન પડોવીએ કે, 'શું લખ્યું છે?', 'કેવું લખ્યું છે?', 'કોણે લખ્યું છે?', 'શાહેતુથી લખ્યું છે?', 'કોને ઉદ્દેશીને લખ્યું છે?' 'લખનાર કોણ છે?' અને સામે 'એ કોના માટે લખાયું છે?' એવા એના માહાત્મ્યમાં આપણે પ્રવેશ કરીએ; એ રીતે આપણાં સઘળાં શાસ્ત્રોમાં ગ્રંથ-માહાત્મ્યનું પહેલું પ્રકરણ આવે છે.

સંપ્રદાયમાં બહુ જાણીતી બાબત છે. નિષ્કુળાનંદ સ્વામીએ 'ભક્તચિંતામણિ'નું લેખન શરૂ કર્યું ત્યારે એમણે સૌથી પહેલાં આ ગ્રંથ માહાત્મ્યના પ્રકરણમાં સંતનો મહિમા કહ્યો. એમણે પોતાના ઈષ્ટદેવને પ્રાર્થના કરી અને પોતાના સાથીદાર સંતોને પણ પ્રાર્થના કરી કે, 'તમે મને એવા આશીર્વાદ આપો કે, હું ભગવાનના મહિમાનું આ કાવ્ય રચી શકું, ગાઈ શકું.' એમ, આ વ્યાસપીઠ ઉપરથી હું પ્રાર્થના કરું કે, 'આ ગ્રંથનું જે માહાત્મ્ય છે અને એ ગ્રંથમાં બ્રહ્મસ્વરૂપ યોગીજી મહારાજે આપણને સૌનેય જે માર્ગદર્શન, આશીર્વાદ આપ્યાં છે એ વ્યક્તિગત રીતે મારો સ્વાધ્યાય બને, મારા આચરણમાં આવે, અને શ્રદ્ધાપૂર્વક સાંભળનારા સર્વ શ્રોતાજનો પણ એમાંથી બળ, બુદ્ધિ અને પ્રકાશ પ્રાપ્ત કરે; એવી શ્રી ઠાકોરજી મહારાજ અને ગુરુદરિ સાહેબદાદાના શ્રીચરણોમાં પ્રાર્થના મૂકીએ છીએ !'

૧૯૬૪માં બ્રહ્મસ્વરૂપ યોગીજી મહારાજ લખે છે : 'સંવત ૨૦૨૦ના મહા વદી બીજી નોમ, વાર શુક્રવાર, સવારના ૮:૩૦ વાગ્યે.' - આ ડોક્યુમેન્ટેશન છે. તમે જુઓ તો ખરા ! આ ભલા ભોળા ચાર ચો પડી ભણેલા સાધુ, પણ લખે છે ત્યારે અંગ્રેજી તારીખ, આપણી હિન્દુ તિથિ અને એની સાથે સાથે સમય પણ જણાવે છે. યોગીબાપા સૌથી પહેલાં સ્પષ્ટતા, ચીવટાઈ અને ચોકસાઈની વાત આપણને શિખવાડે છે. કારણકે આ સત્ય, પ્રિય અને હિતકર વાણી છે એટલે એમાં સ્પષ્ટતા પણ હોવી જોઈએ. ફેબ્રુઆરી મહિનો છે, સંવત ૨૦૨૦નું વર્ષ છે અને મહા વદી બીજી નોમ છે એમ લખ્યું છે એટલે કે, તે વખતે બે નોમ હશે. વાર - શુક્રવાર અને સમય - સવારના સાડા આઠ વાગ્યે !

'દા. સાધુ જ્ઞાનજીવનદાસજીના ઘણા હેતુથી સ્વામિનારાયણ વાંચશો. આ જે કલમો લખી છે તો તેમનું યથાર્થ પાલન કરવું તો જ સ્વામી શ્રીજી તથા સ્વામી શાસ્ત્રીજી મહારાજ ઘણા જ રાજી થશે.' અહીંયાં એક શબ્દ પ્રયોગ કર્યો છે : 'યથાર્થ' - અર્થ સહિત - યોગ્ય, સાચો, સ્પષ્ટ અર્થ સમજીને એનું પાલન કરવું. આમ દેખાય નહીં કે, આ આગ્રહ કર્યો છે પણ, શબ્દપ્રયોગ એવો વાપર્યો છે કે, જો તમારે 'સ્વામી શ્રીજી' એટલે કે, ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ અને શ્રી ગુણાતીતાનંદ સ્વામી અને અક્ષરપુરુષોત્તમને ધારી રહેલા પ્રગટ સ્વરૂપ - બ્રહ્મસ્વરૂપ શાસ્ત્રીજી મહારાજનો રાજીપો જોઈતો હોય તો આજે કલમો લખી છે કે, જે મોટા પુરુષની સત્ય, પ્રિય અને હિતકર વાણી છે; તો એનો એક પણ શબ્દ વધારાનો નથી.

'આ કલમોનું યથાર્થ પાલન કરશો તો તમને સ્વામી પોતાની સમીપે બેસાડશે.' સમીપે બેસવું - અત્યારે આપણે બધા સમીપે જ બેઠા છીએ, સાંનિધ્યમાં બેઠા છીએ. આપણે આંખની મીટથી, સજળ નેત્રોથી, પ્રેમપૂર્વક એમનાં દર્શન કર્યા કરીએ તો આપણને એમની સમીપે બેસાડશે. ત્રણ પ્રકારની મુક્તિ ભગવાનનો ખરેખરો ભક્ત હોય તે ઈચ્છતો નથી એવું 'વચનામૃત'માં એક ઠેકાણે શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાને કહ્યું છે, એમાં 'સામીપ્ય', 'સાઙ્ગ્ય' અને 'સાલોક્ય' એ ત્રણ સ્થિતિનું વર્ણન આવે છે. એમાં પહેલું સુખ છે તે - એમની પાસે બેસવું ગમે, એમનાં દર્શન કરવા ગમે, એમની વાતો ગમે, એમને મળવાનું મન થાય; એ એમના સામીપ્યનું સુખ છે.

જશુભાઈસાહેબ માટે એક વક્તાએ બહુ સુંદર શબ્દપ્રયોગ કર્યો હતો - 'મળવાનું મન થાય એવા માણસ છે અને મળો તો માણવા જેવા માણસ છે.' છે માણસ જ, પણ મળવાનું મન થાય એવા માણસ છે. અને માત્ર મળી લીધું એટલું નહીં, મળ્યા પછીથી એમને માણવા જેવા માણસ છે. એટલે આપણી ઈન્દ્રિયોના માધ્યમ દ્વારા દર્શન, સ્પર્શન, પ્રસાદી અને વાતોના માધ્યમથી બધી જ રીતે એમનું સુખ માણવા જેવું છે. સંત પુરુષો માટે આ શબ્દપ્રયોગ શાસ્ત્રોએ વર્ણવ્યો છે. પણ એમ કહે છે કે, જે જ્ઞાની પુરુષ છે, જે જ્ઞાની ભક્ત છે તે આટલેથી અટકતો નથી. ખાલી સ્થૂળભાવની ભક્તિથી અટકતો નથી, પણ એમાં રહેલું જે તત્ત્વ છે, એ તત્ત્વ સુધી પહોંચવાનો જે પ્રયત્ન કરે છે એનું આગળ ઉત્થાન થાય છે.

(કમશ:) ♦